

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

ELŐFIZETE

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes évre ... .. 960 L

Fél évre ... .. 480 L

Negyed évre ... .. 240 L

Havonta ... .. 80 L

Hirdetések díjszabás szerinti

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

Egyes szám ára 5 lej,

vasárnap 6 lej.

* Bucurestiben 50 baniva tö bí

Tizenhatan . . .!

A szepmivészeti miniszterium döntése szerint a következő szezonban tizenhat koncesszióval bíró szinigazgatója lesz Erdélynek. Leszögeztük már azt az álláspontunkat, amely szerint nem vagyunk túlságosan elragadtatva a megoldás ilyen módjától, mert a nagylelkű koncessziósztatás nyomán minden bizonnyal felburjánzik majd az általános, titkos és főleg községenkénti intrika és a kulisszák környékéről már jól ismert, kiméretlenül ádáz versengés. Szóval a tülekedés a miniszteri előszobákból áttérrelődik az egyes városok szinügyi bizottságaihoz, ahol a koncessziók kézzel-lábbal, könyökkel fognak harcban szállni a szinikultura igaz, becsületes zászlóvivőivel. Ezt a csunya küzdelmet kell „végigélvezni” a városok közönségének, de remélhető, hogy ebből a háboruságból végül is jó árad az erdélyi magyar szinikulturára.

Egészen bizonyos, hogy minden szinigazgató legszívesebben a nagy városokat szeretné megszerezni, de az is bizonyos, hogy nem minden igazgatónak lesz meg hozzá a kellő anyagi felkészültsége. Azt hisszük, az anyagi erők különbözősége ki fogja termelni a társulatok osztályozódását s lesznek elsőrendű, másod- és harmadrendű szintársulatok, amelyeknek elhelyezkedési útját könnyű kijelölni. De ha sikerülne az, ami a kultura szempontjából előnyösnek mondható, t. i. hogy minden szinigazgató számban és minőségben kifogástalan ensemble tudjon összeállítani, úgy a kulturát nem érné veszteség.

Ha élülnek majd a városokért való versengés hullámai és mind a tizenhat igazgató elhelyezkedik Erdély városaiban, megkezdődik közöttük a szabadverseny, amelynek eredménye talán az erdélyi szinikultura fejlődése lesz. A társulatok megszaporodása mindenestre alkalmas ad új tehetségek érvényesülésére és kifakulására, valamint az összes színészegységek elhelyezkedésére is. Az igazgatók pedig küzdeni fognak a városi hatóságok jóindulatáért, a közönség kedvéért. Ha lesznek olyanok, akik ebben a küzdelemben kidőlnék, annál jobb. Vesszen a férgese! És megmaradnak a jók. Az erők és hivatalok

Aradváros vezetősége megfelelt Tomescu vezérfelügyelőnek

A permanens bizottság válaszirata. — Tomescu felügyelő elutazott. Boneu prefektus nyilatkozata.

(Saját tudósítónktól.) A városi tanács tegnapi, viharos gyűlése által felvert hullámok még ma sem simulnak el az aradi polgárság lelkében. A közgyűlés elodázó határozata után nyitva maradt a mindenkit érdeklő kérdés: mi lesz az aradi tanács sorsa? Ugy látszik, Tomescu, a kirendelt közigazgatási vezérfelügyelő azzal, hogy ki akart provokálni Arad tanácsától egy bizalmatlansági határozatot,

Válasz a vezérfelügyelőnek.

Mint ma már jelentettük, Tomescu vezérfelügyelő egy hét pontból álló vádiratot osztott ki a városi tanács tagok között s arra kérte a tanács minden egyes tagját, hogy péntek déli 12 óráig küldjék be hozzá válasziratukat erre vonatkozóan. A városi tanács tagok túlnyomó többsége tegnap este — hivatkozva a sok-sok fennálló akadályra, — úgy beszélte meg, hogy a felszólításnak nem tesz eleget, a vezérfelügyelőnek nem válaszol. Ezzel szemben áll most Boneu Vazul prefektus nyilatkozata, aki határozottan kijelenti, hogy tanács tagok részéről válaszok igen is érkeztek Tomescu felügyelőhöz. Munkatársunk ugyanis délután beszélgetett

Boneu Vazul prefektussal

aki a következőben nyilatkozott az aradvárosi tanács tagjainak állásfoglalásáról:

— Minden ellenkező híreszteléssel szemben kijelenthetem, hogy a tanács tagjainak legnagyobb része beküldötte a vezérfelügyelő urnak írásos válaszát, a melyeket a vezérfelügyelő ur most magával visz Bucurestibe és ott személyesen fog referálni a belügyminiszternek az Aradon tapasztaltakról. A válaszok tartalmáról nem nyilatkozatom, mert magam sem tudhatom, hogy azok mit foglalnak magukban és különben is a belügyminiszter ur fog azokról először tudomást szerezni, aki a döntést majd meghozza.

Cáfol az állandó bizottság.

Természetes volt azonban az, hogy a polgármester és az állandó bizottság nem tűri nyugodtan az ellene emelt vádak, hanem erélyes hangú válaszirásában rámutat a vádak igaztalan voltára. A permanens bizottság válaszirata a vezérfelügyelő vádjaira, így hangzik:

Vezérfelügyelő Ur! Válaszolva 1926. július 15-én kelt 65. számú átiratára, tisztelettel az alábbi

befejezte aradi működését. Ma reggel a vezérfelügyelő Boneu Vazulnak, Aradvármegye prefektusának kíséretében kiutazott Moheasa (Menyháza) fürdőre és a fürdőhely megtekintése után a késő délutáni órákban érkezett vissza Aradra. Visszaérkezése után azonnal a pályaudvarra hajtatott és a délután hat órák gyorsvonattal visszautazott Bucurestibe, ahol jelentést tesz majd illetékes helyen észleleteiről.

memorandumot nyújtjuk át Önnek:

Aradváros tanácsa e hó 15-én, délután öt órai kezdettel tartott ülésén az Ön által a polgármester és az állandó választmány eltávolítására vonatkozó előterjesztését tárgyalás alá vette. A tanácskozás est kienc óráig nyultak el, anélkül azonban, hogy a polgármester és az állandó választmány ellen felhozott vádpontok felett érdemleges döntés történt volna. Épen ezért a tanács utasította a polgármestert, hogy a vádak érdembeni letárgyalására egy újabb, lehetőleg rövidesen megtartható rendkívüli tanácsülést hívjon egybe. A polgármester még az ülés folyamán bejelentette, hogy a folytatólagos ülést július 22-ére tűzte ki.

Az ülés berekesztése után, tehát este kienc órákor vettük kézhez az Ön átiratát. Magától értetődik, hogy a tanács tagjainak egy munkában eltöltött nap után, kimerülve a négy órái át tartó tanácskozásban, már csak fizikailag sem állhatott módjukban, hogy az Ön által kitűzött rövid határidőre a vádpontokra adandó válasszal elkészüljenek, annál is inkább nem, mert hiszen a ma déli 12 órára kitűzött határidőig valóban lehetetlenség lett volna számukra áttanulmányozni és teljes részletességgel megválaszolni a feleletre váró vádpontokat. Ennek következtében kénytelenek vagyunk mi is csak a lehető legrövidebb válasz megszerkesztésére szoritkozni. Sorra megvilágítva az Ön által átiratában felhozott hét vádpontot, ezekre a következő választ adjuk:

A vádpontok tarthatatlansága.

Ad 1. A kérdés annyira határozatlan, de olyan tág értelmű is és a részletek olyan felületes ismeretét mutatja, hogy miután a kérdést nem értjük, erre a kérdésre nem is adhatunk választ.

Ad 2. Husvétii ünnepek előtt lévén, a tanács előre meg nem áll-

lapitható kiadások címén rendkívüli hitelt szavazott meg a város alkalmazottainak adandó rendkívüli segélyek és jutalomdíjak folyósítására, amelyet — ép úgy, mint a múltban is, belügyminiszteri jóváhagyás után — ki is fizettünk. Való, hogy a tanács megszavazta a polgármester fizetését, amelyet havi 20.000 lejben állapított meg. Ezt a határozatot szigorúan a könyvelési és közigazgatási törvény vonatkozó rendelkezéséhez képest hozták meg, azzal az indokolással, hogy a polgármester elnöke a város tanácsának és így nem nyilvánítható alkalmazottnak. Ezt a határozatot azonban egy későbbi döntés még a vizsgálat megindítása előtt érvénytelenítette. Az állandó választmány tagjai a megállapított fizetésüket a tanács által hozott határozat alapján a megszavazott rendkívüli hiteltől vették fel. A polgármesternek küldött és a megállapított havi fizetésének megfelelő 20.000 lej fizetés és az előző évi költségvetésben szereplő havi fizetés közötti különbözötet, mint tévedés folytán kiutalt összeget, a polgármester nyomában az átvétel után elutasította magától és a különbözeti összeget a város pénztárába vissza is fizette. Robu polgármester május 1-től pedig kizárólag csak a költségvetésben megállapított összegű fizetését vette fel.

Az árlejtések és a nyugdíjasok.

Ad 3. Helytelenül minősíti törvénytelennek a vezérfelügyelő ur az Architectura-társaság által benyújtott ajánlat elfogadásáról szóló határozatot, miután ez az ajánlat a törvényes formák betartása mellett meghirdetett nyilvános árlejtés során érkezett be és a biztosíték a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően letétbe lett helyezve. Megállapítható különben az is, hogy az ajánlat elfogadása már csak azért is előnyös volt a városra nézve, mert ez kevesebb 20—30.000 lej különbözöt megtakarítását jelentette. Hogy az ajánlat elfogadása ügyében milyen szerepe volt Robu polgármesternek és hogy őt ezért mennyiben terheli a felelősség, ezt majd a 22-iki rendkívüli tanácsülés fogja eldönteni, amikor elkészülhet a tanács a vonatkozó iratok áttanulmányozásával. Annyi azonban már most is megállapítható az aradi törvényszék cébiróságánál elfekvő iratokból, hogy Robu János dr. tisztsége az Architecturánál még ez év április 15-ével megszűnt.

Ad 4. Való tény, hogy a tanács megszavazta a nyugdíjasok segélyezésére vonatkozó javaslatot, amely azonban csak a belügyminiszternek

július 17-én kelt 19.387—1926. szám alatt kiadott hozzájárulása után lépett életbe s annak tudomásul vétele mellett, hogy a belügyminiszter csak a folyó évre engedélyezte a személyösszegek folyósítását, a július 8-ikán tartott tanácsülés ennek megfelelően módosította is a határozatot.

Tüzifa és aszfalt.

Ad 5. A fa-szállítások ügyéről mindezekig nem volt tudomása a tanácsnak, ezt közvetlenül Robu János úr. polgármester intézte. Egyébként azonban az ideiglenes jellegű megállapodás az alábbi körülmények között jött létre: A 700 vagon tüzifa szállítására kitűzött nyilvános árlejtésre beérkezett összes ajánlatok közül a Patria fatermelő cég ajánlata volt a legelőnyösebb, amennyiben a többi ajánlattevőnél vagononként 8—900 leivel olcsóbb tüzifa szállítására tett ajánlatot. Az árlejtés azonban nem volt approbálva a miniszter által és ezért újabb árlejtés lett kitűzve augusztus 7-re. Mivel közben a városnak kifogyott a tüzifakészlete, a polgármester elfogadta a Patria-nak azt az ajánlatát, hogy az árlejtésre beadott ajánlatában megjelölt áron hajlandó a szükséges mennyiségű tüzifát leszállítani, azzal a kikötéssel, hogy amennyiben a második árlejtésen egy előnyösebb ajánlat érkezik be, úgy a szállított tüzifamennyiséget a legolcsóbb ajánlatban írt áron fogja számlázni. Ilyen formában biztosítottuk azután a kórház, iskolák, stb.-i tüzifaellátását. Az ügy teljes részletességével azonban csak a megartandó tanácsülésen vizsgálható felül. Megállapítható azonban már most is, hogy még mielőtt a vizsátat megindult volna, az állandó választmány már elrendelte az újabb árlejtési határidő kitűzését és ezáltal reparálta az esetleges tévedést. Az a), b) és c) pontokra osztott fenti fa-szállítások tehát minden esetben a legelőnyösebb feltételű ajánlatok miatt került előfordulásra és a várost egyetlen esetben sem érte károsodás.

Ad 6. Tény, hogy az aszfaltmunkálatok elvállalására hirdett árlejtésre egyetlen ajánlat érkezett csak be. Tekintettel arra azonban, hogy a 840.000 lejes ajánlat az elmúlt évben végeztetett munkálatok és a beszerzett anyagok költségeivel szemben, — tavaly három ajánlat is érkezett be — annál is inkább elfogadhatónak bizonyult, miután az elmúlt év óta tetemesen megrágult vasuti szállítás dacára, az ajánlat vagononként mindössze 1000 lejjel volt magasabb a tavalyinál. Különben az országban mindössze három cég foglalkozik aszfalt (bitumen)-anyagok előállításával, de miután ezen vállalatok ajánlatát az elmúlt esztendőben sem fogadhattuk el és az idén sem várhattuk kedvezőbb eredményt, az árlejtésre kétségkívül csak azért nem adtak be ajánlatot, hogy ezáltal egy újabb árlejtés váljék szükségessé. Ebben az esetben, a halogatással kiesve az időből, a várost nagy anyagi károsodás érte volna. Ennek a mérlegelése folytán volt kényszerítve a tanács az egyetlen ajánlatot elfogadni.

Az árlejtések meghirdetése.

Ad 7. Kizárólag csak az árlejtésekre és a kisebb városi ügyekre vonatkozó hirdetményeket közöltettük le az aradi lapokban, annál is inkább, mert hiszen a hirdetményeket feleslegesnek, sőt céltalanoknak is tartottuk volna egy távolabbi helyen megjelenő sajtóorgánumban megjelentetmi,

már csak azért sem, mert ezek a hirdetmények a legtöbb esetben helyi vonatkozásúak voltak. De különben is kilátástalannak látszott, hogy egy-egy árlejtésre esetleg távolabbi helyről is érkezzen be ajánlat, már csak azért se, mert a legtöbb szállítandó anyag-

nál már a szállítási költség nagyobb tétele is kizárta volna azt, hogy az ország egy távolabbi fekvő részéből elfogadható ajánlatot lehessen tenni. Egyébként az aradi lapok a régi királyságbeli városokban is el vannak terjedve, nevezetesen Bucarestben, Iasi-

ban, Craiovában, stb. De sokkal előnyösebb különben is, ha a szükséges és rendszerint fontosabb munkálatokra ismert helybeli cégek vállalkoznak, mert ezek ajánlatainknál és a munka elvégzésénél szem előtt tartják a városuk érdekeit is.

Uj nagy francia offenziva indul Marokkóban.

A francia hadvezetőség teljesen végezni akar a lázadó riff-törzsekkel.

(Páris, július 16.) Mialatt a július 14-iki nemzeti ünnepén az ismeretlen katona sírja előtt lelkesen ünnepelték a marokkói szultán és Primo de Rivera diktátor jelenlétében a diadalmas marokkói

katonákat, a marokkói hadszíntéren megint megkezdődött az általános francia offenziva a lázadó riff törzsek ellen, amelyek Tazától északra gyülekeznek. A francia hadiszállítás tegnapi kelettel je-

lenti, hogy a támadás eredményesen halad előre és a francia hadoszlop átlag 10 kilométerrel nyomult előre. Az offenziva félkör-alaku és a tankok tömege, tüzéség és hadirepülők bombákkal támogatják.

A Magyar Párt vezére visszaérkezett Bucarestből

Bethlen György nyilatkozata a magyar képviselők feladatairól.

(Cluj, július 16.) Dr. gróf Bethlen György, a Magyar Párt elnöke, Bucarestből ma visszaérkezett Kolozsvárra. Tudósítónknak arra a kérdésére, hogy milyen impressziókkal tért vissza a fővárosból, a pártelnök kijelentette, hogy ama három hét alatt, amelyet Bucarestben töltött el, az összes miniszterekkel megismerkedett, számos közérdekű ügyben járt el és létrehozta a kapcsolatot az összes fontosabb hatóságokkal. Reméli, hogy ezek a kapcsolatok a jövőben Erdély magyarságának üdvös eredményeket fognak hozni.

Arra a kérdésre, hogy miért nem szólt fel a felirati vitában, kijelentette, hogy az előzetes támadások következtében, amelyek az igazolási vita során elhangzottak, szükségesnek tartotta, hogy

a felirati vita részére elkészített beszédét már az igazolások alkalmával mondja el. Egyébként sem nyílt alkalm a felszólalásra, mert a felirati vita igen rövid volt. A magyar parlamenti csoportot a parlament mindkét háza szimpátiával fogadta.

A kisebbségi kérdés megoldása körül bizonyos nehézségek merültek fel, azonban remélhető, hogy ezeket az akadályokat őszig sikerül elhárítani. Az oktatásügyi kérdésekben a miniszterválság miatt nem lehetett eredményeket elérni. A nyári szünet alatt a legfőbb feladat a parlamenti csoport irodájának megszervezése lesz, hogy az iroda összes teljes munkaképességgel kapcsolódhassék be a párt életébe. Amíg ez meg nem történik, az iroda vezetője, dr. Willer József Brassóban marad.

Meghalt a lakodalmi verekedés áldozata.

Mikalakai esküvő tragikus fináléja. — Megszökött a gyilkos aradi borbély.

(Saját tudósítónktól.) A napokban az Aradi Közlöny számolt be arról a véres gyilkossági kísérletről, mely Aradon a Calea Radnei (Radnai-uton) egy vendéglőben történt. Ebben az ügyben ma tragikus fordulat történt. Schmalz György micalacai háztulajdonos, a véres tett áldozata ma délelőtt irtózatos kínok között kiszenvedett. A tragikus eset előzményei a következők:

Szombat délután nagy esküvő volt Micalacan, amelyen nagyon sok vendég volt hivatalos és közöttük megjelent Marton József aradi borbély is, aki a Hal-tér 1. számú házában lakik. A lakodalmi mulatság az éjszakai órákba nyúlt és az elfogyasztott ital hatása alatt Marton összeszólkózott Schmalz Györggyel. Verekedésre került volna a dolog, azonban sikerült a két haragost legalább egyidőre elcsendesíteniök. Marton József többször hangoztatta hogy véres bosszút áll Schmalzon, aki őt becsületében megsértette. A vendégek, hogy a további botránynak elejét vegyék, rábeszéltek Schmalz Györgyöt, észrevételül távozzék el a mulatságról. A háztulajdonos megfogadta a jó tanácsot és hirtelen eltűnt a társaságból. Marton József azonban észrevette ellenfelének távozását és utána sietett. Schmalz egyedül betért az Radnai-úti vendéglő-

be, ahol leült egy asztalhoz és bort rendelt. Ebben a pillanatban lépett be Marton József, aki szó nélkül rávetette magát a mit sem sejtő emberre és a földre teperte. A jelenlevők szétválasztották a két embert, akik külön asztalnál foglaltak helyet. Már mindenki azt hitte, hogy nem lesz folytatása a verekedésnek, amikor Marton hirtelen felugrott az asztaltól, zsebkést rántva, Schmalz felé közeledett. A megtámadott ember az asztalról kapott fel egy kést s úgy várta ellenfelét. Mielőtt azonban védekezhetett volna, Marton hosszú pengéjű zsebkését nyeléig beledöfte a szerencsétlen ember torkába.

A kés nagy sebet vágott Schmalz nyakán, amelyből hatalmas sugárban szökött fel a vér. A megszuirt ember néhány lépést tántorgott a kijárat felé, azután elterült a vendéglő padlóján. Egy aradi orvos tartózkodott véletlenül a vendéglőben, aki ideiglenesen bekötözte a sebesültet, majd kocsihára tette és beszállította az aradi kórházba. Ott bekötözték a súlyos sebet és a szerencsétlen embert a micalacai lakására szállították. Marton József, amikor látta, hogy milyen borzalmas tettet követett el, végigvágódott a földön, valószínűleg azért, hogy megmeneküljön a jelenlevő vendégek dübétől, akik

meg akarták verni a szurkáló borbélyt. — Közben megérkezett a rendőr, aki mikor látta, hogy Marton mozdulatlanul fekszik a földön, telefonozott a mentőknek. Mire azonban a mentők megérkeztek a helyszínre, Marton József a nagy zürzavarban eltűnt.

Ma jelentés érkezett a rendőrségre, hogy a véres tett áldozata kiszenvedett. Halálát a nagy vérvesztésen kívül, vérmérgezés okozta. A rendőrség azonnal intézkedett, hogy Marton Józsefet tartóztassák le. Balan kommisszár és Mona detektiv ment a lakására, ahol kiderült, hogy a gyilkos a tragédiát követő napon eltűnt Aradról. A további nyomozás megállapította, hogy Marton József Turnu-Severinben tartózkodik. A rendőrség intézkedett, hogy a gyilkost Turnu-Severinben tartóztassák le.

Fosztogató-banda az aradi vasuti állomáson

Az aradi rendőrség pompás fogása.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államrendőrséghez az utóbbi időben naponta érkeznek panaszok, hogy a vasuti állomáson egy jól szervezett banda működik, amely rendszeresen fosztogatja az utasokat, megdézsmálja a csomagokat és veszélyeztetni a lezárt, árukkal megrakott vagonokat. A rendőrség nyomozó osztálya a legnagyobb titokban és körültekintéssel indította meg a nyomozást, amely a mai napon vértanú meglepetést hozott. A nyomozó hatóságoknak a nagyszerűen összetanult fosztogató bandát sikerült lelepleznie, amelynek tagjai a legnagyobb vakmerőséggel folytatták üzlemeiket. A rendőrség nyomozó osztálya már megkezdte a kihallgatásokat ebben az ügyben, azonban még részleteket a nyomozás érdekében nem bocsát a nyilvánosság elé. Előreláthatólag egy-két napon belül szenzációs letartóztatások lesznek ebben az ügyben.

— Jóváhagyták a belényesi forradalmi gyilkosság büntetését. Bucarestből jelentik: Tegnapi tárgyalta a semmitőszék a belényesi forradalmi gyilkosság ügyét. A nagyváradi törvényszék annak idején Magos volt magyar főhadnagyot 12 évi fegyházra ítélte dr. Ciordas és dr. Bolcas belényesi ügyvédek meggyilkolása miatt. A semmitőszék Magos semmiségi panaszát elvetette s így az ítélet jogerőssé vált.

Uj telefonközpontot követel Arad.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara nagyarányú akciója. — Repülőkiállítás jön Aradra. — A kereskedelmi és ipari sérelmek orvoslása.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután öt órakor tartotta az aradi kereskedelmi és iparkamara rendes évi közgyűlését Marcus Mihály dr. elnöke alatt. A határozatképesség után Pacurariu Brutus kamarai titkár felolvasta a kereskedelemügyi miniszter végzését, amely szerint az aradi kamara kormánybiztosává Trimbitioni Traian iparfelügyelőt nevezi ki. Az igazgatóság javasolja, hogy Nasta Victor volt kormánybiztosnak megértő működéséért jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék, a javaslatot egyhangulag elfogadták. Ezután rátértek a tárgysorozatra, amelyen Arad kereskedelmére és iparára nézve rendkívül fontos kérdések szerepeltek.

Repülőkiállítások országszerte.

Elsősorban felolvasták a kamarák bucaresti-i központjának átiratát, amely szerint a központ a belföldi kereskedelem és ipar fellendítésére repülőkiállításokat rendez az ország városaiban. — Egy-egy városban körülbelül egy hétig maradna az áru, amelyet füveggel ellátott kazettákban helyeznek el. — A repülőkiállítás augusztus 28-án kezdődik Bucarestben, ahol egy hétig tart. Onnan Galac, Braila, Brassó, Cluj, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Tur nu Severin s Craiova városokba menne. Aradon november 2—9-ig, valószínűleg a Kulturpalotában lesz a kiállított áru elhelyezve. A kiállító céget, amely évi 15.000 lej részvételi díjat fizet, a kamara képviselné. A javaslatot nagy tetszéssel fogadták.

A kereskedelmi törvény egységesítése.

A következő pont a kereskedelmi törvény egységesítése. Az előadók ismertették, hogy Románia különböző részében összesen négyféle kereskedelmi törvény: a régi román, az erdélyi, az orosz és az osztrák van érvényben. Ezeket egységesíteni kell s ki kell bővíteni különböző szakaszokkal, amelyeket a többé-kevésbé elavult régi törvények nem ismernek. Így szabályozni kell a valorizációs ügyleteket, az akkreditet, a korlátolt felelősségű társaságokat, a tisztességtelen versenyt, a reklámot, a késedelmet és következmenyeit, fedezeti vételeket s még sok más kérdést, amelyet a régi kereskedelem nem ismert. Hogy a törvény minden igényt kielégítsen, az előkészítő bizottságban a jogászokön kívül a kereskedőket is be kell vonni. A csernovitzi kamara azt a javaslatot teszi az egyes kamarákhoz, hogy mindegyik dolgozzon ki javaslatot, amelyet a központhoz juttat. Az aradi kamara azonban ezt nem tartja célravezetőnek, ellenben azt ajánlja, hogy a kamarák központja a vidéki szervezetek meghallgatásával készítse el javaslatát s nyújtsa be a miniszteriumnak. Ezt a javaslatot egyhanguan elfogadták. — Petrescu Miklós a reklám tekintetében felajánlja közreműködését, mivel éveken keresztül a külföldön tanulmányozta ezt a kérdést. A tanácsot ellenőrző és propaganda bizottságába Steigerwald Alajos, Olaria Justint, Sevel Sa-

vat és Gedeon Jánost választották be.

A bortermelés válsága.

Ezután az ország bortermelőinek általános panaszára tértek át. Ismertették, hogy a borban jelenleg nagy felesleg mutatkozik az export hiánya miatt. Súlyos krízis van most a bortermelésben, amit főleg az a körülmény is igazol, hogy a lejesés idején, mikor mindennek az ára emelkedett, a boré változatlanul süllyedt. Románia vásárlói a külföldön Lengyelország, Csehszlovákia és Ausztria voltak. Azonban a többi bortermelő országok oly kedvezményeket biztosítanak a vásárlóknak, hogy a román termelő nem tudja velük felvenni a versenyt. Szükséges tehát, hogy Románia és az említett országok között kereskedelmi egyezmény jöjjön létre. A belföldön le kell szállítani az adókat, az exportra kerülő bornál el kell törülni a fogyasztási adót, a kiviteli vámokat és büntető tarifákat. engedélyezni kell azt, hogy a 200 hektón felüli hordók is vámentesen fussanak ki az országból. A temesvári kamara mozgalmat indított ez irányban s csatlakozásra szólította fel az aradi kamarát. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult a bortermelők érdekében való interveniálásra.

Harc az elővásárlás körül.

Ezután egy lokális jellegű, de fontos kérdésre tértek át. A piaci kofák a kamarát közbenjárásra kérték fel, hogy enyhítsék az elővásárlási tilalmat, amely szerint ők a piacon csak 10 óra után vásárolhatnak. Bejelentették még, hogy a rendőri közegek, akik nem ismerik a vidéki kofákat, azokat nyugodtan hagyják vásárolni, míg őket megbüntetik. A kamara vezetősége azt javasolta a közgyűlésnek, intézzenek átiratot a városi tanácshoz, hogy 10 óra helyett 9 órakor engedélyezzék az elővásárlást. Ezt szeptemberig vagy októberig tartanak fenn, mert addig látni lehetne, mennyiben befolyásolja ez az árat. Sulik Lajos kéri, hogy ugyanezt terjesszék ki a kiskereskedőkre is, Petrescu Miklós a javaslat ellen beszél s indítványozza, a napi piacon egyáltalában ne engedélyezzenek elővásárlást, hanem a nagyban elárúritást más helyre telepítsék. Adler Andor a javaslat mellett van, de csak augusztus végéig kérik a tilalom enyhítését próbaképpen. Nem akarja, hogy a közönség azt mondja a kereskedőkre, hogy árdragítók. Petrescu javaslatát ellenzi, mivel az ujaradi termelők ez esetben elvonják terményeiket a piacról. Ádám György Adler javaslatát ajánlja elfogadásra, majd Marita György és Vulcu Maxim hozzászólása után a javaslatot az ajánlott módosításokkal fogadta el a közgyűlés.

Uj telefonközpont.

Ezután a telefonmizériákra tértek át. Ismertették a mai, a kereskedelmet sújtó lehetetlen helyzetet, amely az aradi telefonköz-

pontban uralkodik. Uj automatikus központ felállítása 40 millió lejbe, egy másik 20 millió lejbe kerülne. A kamara már több esetben interveniált, azonban hasztalanul. Most újabb akcióra van szükség. Az aradi pénzintézetek, nagykereskedők s iparosok kölcsön vagy előfizetés formájában fedeznék az új központ felállítási költségeinek egy részét, másik részét az állam adná. Adler Andor kijelenti, hogy Románia legrosszabb telefonközpontja Aradon van s ismerteti, hogy a kezelők egyrésze kezdő s ez még nagyobb zavarokat okoz, az amugy is rossz kezelésben. Kérdést intéz, hogy mér: van Temesvár hasonlíthatatlanul jobb helyzetben, mint Arad? Fejér Gábor kijelenti, hogy segíteni kell a bajon s mindenki hajlandó áldozatot hozni. Értekezletre kell összehívni Arad kereskedőit és iparosait s mindjárt kimutatást készíteni, ki nyitja hajlandó áldozni. Ezzel a kimutatással terjeszteniük be a miniszteriumhoz a beadványt. Addig is interveniálni kell, hogy Arad körülön ki a temesvári igazgatóság körületi hatásköréből. Marcus elnök felszólítja a jelenlevőket, hogy csináljanak propagandát ennek a fontos kérdésnek megoldására. A telefon ügyében az aradmegyei képviselők és szenátorok is interveniálnak illetékes helyen.

Forgalmi adó és vagonhiány.

Átértek az egyszázalékos forgalmi adóra, amelynek behajtásáról az illetékes közegek nincsenek tisztában. Az aradi és a curtici-i vámvivatal egymástól teljesen eltérően alkalmazza a rendeletet. Kérvenyt kell benyújtani a vezérigazgatósághoz, amelyben kéri hogy utasítsa egységes eljárásra az egyes hivatalokat. Kornis Ödön a gabonaexportőrök speciális panaszait

adja elő, amely szerint a transitáru után is kell forgalmi adót fizetni. Ezután szóba került az, hogy Csehszlovákia tiltó vámokat állított fel a gabonabehozatal ellen. Elhatározták, hogy az export érdekében interveniálnak a miniszteriumnál, hogy diplomáciai uton járjon el a vám enyhítése érdekében. Messzavaztak ezután egy 30.000 lejes póthitel kiadásaokra, majd a devizaellenőrzésre tértek át. Az ellenőrző központ a spekuláció megakadályozására betiltotta a határidőre szóló vásárlásokat. Ez az intézkedés azonban súlyosan érinti a kereskedőket s ezért interveniálnak, hogy a kereskedők igazolt tartozásuk fedezésére köthessenek határidőüzletet. A vagonhiányt is szóba hozták s elhatározták, hogy interveniálnak, hogy az aradi üzletvezetőség vagonokat kapjon s vegvők ki a cluji központ irányításától ezt a kérdést. Petrescu hozzászólása után Kornis Ödön elmondja, hogy Aradmegye hat hét óra nem kap vagonot, míg Clujon állnak a vagonok.

Zavarok a záróra körül.

Rátérnek a záróra körül keletkezett zavarokra. Trancu Jasi miniszter a prefektushoz küldött táviratában július 12-én életbeléptette a régi zárórát, a munkaügyi felügyelőség azonban csak 15-től tette ezt. Nagy zavarok keletkeztek erre, a rendőrség azokat a kereskedőket büntette meg, akik a munkaügyi felügyelőség rendeletét hajtották végre, a munkaügyi felügyelőség viszont a július 12-től a régi zárórához visszatért kereskedőket. Elhatározták, hogy átiratot küldenek a prefektusnak, a rendőrprefektusnak s a munkaügyi felügyelőnek, hogy a zavaros három nap alatt megbüntett kereskedők büntetését engedjék el. Ezután ismertették, hogy a kamara a mai súlyos pénzügyi viszonyok között nem képes felvenni a még áprilisban engedélyezett hárommillió kölcsönt, ezért tartozásaik egy részét a régi alaptól fedezik. Különböző befüggések tárgyalása után Marcus Mihály dr. elnök bezárta az ülést.

Ferdinánd excár buktatja Borist.

Aradi aknamunka a királyi fiu ellen. — Még mindig ellentétesek a hírek a bolgár király hirtelen utazása körül.

(Prága, július 16.) A csehszlovák sajtóiroda jelenté Szófiából, hogy Boris király külföldi utazását a bolgár sajtó is igen élénken kommentálja. A lapok a külföldi híradásokkal szemben egybehangozóan azt írják, hogy a király utazása közeli házasodásával van összefüggésben. A hivatalos körök viszont erről a legmélyebben hallgatnak. A közvélemény mennyasszonyjelöltként mindenképp előtt az olasz király legfiatalabb leányát, Giovanna hercegnőt emlegeti s azt állítják, hogy Boris királyt az aostai herceg hívta meg a birtokára, akinek a felesége az elhunyt bolgár királyné nővére. Az aostai herceg birtoka Felső-Olaszországban van és itt néhány napot töltene csak Boris király. A csehszlovák sajtóiroda szófia levelezője kérdést intézett ebben az ügyben Liapcsew miniszterelnökhöz, aki kijelentette, hogy semmit sem mondhat a király házasodási terveiről és arról sincs tudomása, hogy az olasz királynak egy eladósorban levő leánya lenne.

Az erősen lanszirozott házassági hírek dacára a külföld egyes sajtóorgánumai még mindig azt hangsúlyozzák, hogy mégis belzavarok okozták Boris király váratlan utazását. A párisi Quotidien ma újból visszatér arra a beigrádi hírre, hogy a bulgáriai reakciós, jugoszlávellenes, ugynevezett macedón bizottság kényszerítette Boris királyt, hogy utazzék el Szófiából s azt követeli tőle, hogy mondjon le a trónról Bécsben élő öccse, Cyrill herceg javára.

Az aknamunkát, amely a fiatal király ellen megindult, állítólag Ferdinánd exkirály irányítja, akinek nincs inyére, hogy Boris király rendkívül szabadelvű és szeretne Bulgáriában élni, mint a külföld felé békés viszonyokat teremteni. Ez nem tetszik a szófia katonai pártnak és a reakciónak, amelynek gyűjtőneve Bulgáriában a macedón-bizottság. Ez a titkos farsaság tette el láb alól Sztambulinszky miniszterelnököt is, mert a béke politikáját hirdette.

Az ifju Wenckheim-pár a Boldogság honába költözött

Hogyan folyt le az eltiltott esküői szertartás. — A boldog feleség inkább nélkülöz, de nem hagyja el urát.

(Budapest, július 15.) Részletesen irtunk már arról a rendkívül érdekes házasságról, amelyet gróf Wenckheim Lajos, gróf Wenckheim Dénes és neje, született gróf Wenckheim Friderika, fia, Magyarország egyik legnagyobb földbirtokának örököse kötött Hoffmann Pálma Micivel. A szülők, — mint már arról beszámoltunk, — a legerélyesebben tiltakoztak a házassághoz, de minden próbálkozásuk és pompás ajánlatuk hiábavaló volt: a szerelem mindent legyőzött. A kritikus napon hatalmas Hispano-Suivarakocsi állott meg a Budafoki-ut 15. számú ház előtt és abba egy fehérbóbitás szobaleány két bördöt helyezett el. Néhány pillanatra mulva megjelentek az autónál Hoffmann Pálma és gróf Wenckheim Lajos is, akik beszálltak az autóba és délután két órakor már Szerencsen voltak, ahol az ottani Korona-szálló előtt állottak meg. Ott már várta őket dr. Sztudinka Béla mezőzombori ügyvéd és mogyorósi Mogyoróssy László huszárfőadnagy, akiknek társaságában a szálló éttermében Wenckheim Lajosék megebedtek. Ebéd után tovább hajtottak Mezőzomborra, egyenesen a jegyzői hivatal elé, ahol Sztudinka Béla dr. a jegyzőnek bemutatva Wenckheim Lajos grófot és Hoffmann Pálmát. Ez d. u. fél 5 órakor történt és háromnegyed ötkor Hoffmann Pálma már mint Wenckheim Lajos grófné nagyta el a mezőzombori jegyzői hivatal.

Az ifju grófi pár ezután visszahajtatott Szerencsre, ahol a Korona-szállóban vettek lakást maguknak. Másnap délelőtt azonban megint Mezőzomborra mentek, ahol a fellobogózott kis falusi katólikus templomban a mezőzombori piébános az egyház nevében is megáldotta az új frigyet. Wenckheim Lajos gróf és felesége ezután Sztudinka Béla házában ebédelték meg, majd ebéd után elutaztak Budapestre, a Budafoki-ut lakásba. Budapesti aztán rövid búcsút vettek és gróf Wenckheim Lajosné elindult az alsó-ausztriai Lambachba, ahol gróf Apponyi Antal vadregényes vidéken fekvő kastélyát vásárolták meg, amelyet Apponyi eddig nyári vadászlatnak használt. Az ifju pár egyelőre itt szándékozik élni.

a legidillikusabb körülmények között. A gróf csak néhány nappal később indult el autón fiatal felesége után. Két napon keresztül a leglázasabb tárgyalások kötötték le a fiatal gróf minden idejét, akinek súlyos kötelezettségei váltak esedékessé Budapesten. A Nemzeti Kaszinóban, a 'ársaságban, éttermekben, hotelekben, bárókban, klubokban és a lefüggönyözött grófi paloták ablakai mögött még mindig ennek a romantikus házasságnak a részleteit tárgyalák.

Hány milliárdot ígérhetett az öreg kegyelmes ur az legifjabb Wenckheim grófnénak, ha elváltik egyetlen fiától. S hogy az ifju pár miből fog élni, ha elfogy az a pár száz millió, amellyel új életüknek nekivágtak. Wenckheim Lajosné ezekre a kérdésekre az elutazás előtti utolsó pillanatokban jelentette ki:

— Legfeljebb ezután nem fogok coboly bundában járni és ékszert is csak egyet viselek majd: a jeggyűrűmet.

Caillaux nagyarányú takarékoságra kezd.

Párisból táviratozzák: Caillaux pénzügyminiszter ma terjesztette be új pénzügyi javaslatait, amelyek szerint elsősorban az államköltségen megkezdett építkezéseket beszüntették és a költségvetésben felvett munkálatokat sem

kezdik meg egyelőre. A minisztériumok személyzetét az 1914. évi állományra csökkentik. Mihelyst készen lesz a felhatalmazásról szóló rendelkezés, a külföldi cikkek fogyasztásának korlátozására vonatkozóan is rendelkezni fognak.

Ungyulladás okozta az amerikai munició-robbanást.

Erősen cáfolják a bűntény gyanúját is.

Doweri jelentés megerősíti, hogy a nyolc órán keresztül tartott záporos oltotta ki teljesen a tüzet. A katonai parancsnokság véleménye szerint újabb robbanások már nem lesznek. A mentési munkálatokat a katonasággal karöltve, fokozottabb mértékben indították meg. A romok alól eddig 24 holttestet húztak ki, de a halottak száma ennél jóval nagyobb. A romok között mindenütt emberi testrészeket találnak. A tengerészeti és a szárazföldi arzenálok-ból 200 robbant fel és mindössze csak 18 löporraktár maradt épen.

Newyorkból és Washingtonból zsufozásig megtelt vonatok érkeznek a szerencsétlenség színhelyére. A tűzészeti szakértők véleménye szerint ungyulladás okozhatta a katasztrófát, mert nem selejteztek ki idejében a világháború alatt gyártott lövedékeket. A másik feltevést, amely szerint bűntény történt volna, erősen cáfolják. A hivatalos jelentés villámcsapásra utal és két tanuvallomásra támaszkodik. A két tanu ugyanis a kritikus időben autóval ment arra és látták, hogy a villámlás után közvetlenül robbant fel a raktár.

Kik kaptak színházi koncessziót?

A minisztérium a szinigazgatást súlyos feltételekhez kötötte.

(Saját tudósítónktól.) A szépművészeti minisztérium — mint már jelentettük — teljesítette mindanna koncesszió-igénylők kérését, akik megfeleltek a színházi törvényben foglalt rendelkezéseknek. Szabados Árpád színész, Kovács Imre és Parlachy Lajos szinigazgatókon kívül a többi kérvényező mind koncesszióhoz jutott; tehát 16 szinigazgatója lesz Erdélynek.

Minulescu kultuszminiszteri igazgató a koncessziók feltételeiről a következő nyilatkozatot tette:

— A kormány a városok megnevezése nélkül adta ki a koncessziókat a következő feltételek mellett: Az igazgatónak és a társulat minden egyes tagjának román állampolgároknak kell lenniük. Ezen feltétel alól kivételnek helye nincs és idegen állampolgárok csak mint vendérek szerepelhetnek a színházban. Az igazgató köteles évente legalább két románból fordított színdarabot előadni és minden hónapban legfeljebb nyolc román előadásra a színházat átengedni. A színészek és igazgatók egymásközti vitás ügyekben a román szindikátus illetékes dönteni. A már kiadott koncessziókat alérletbe kiadni nem lehet, sem pedig más módon másra átruházni nem szabad. A szinigazgató, aki koncessziót kapott,

köteles anyagi biztosíték fejében 100 ezer lejt letétbe helyezni.

A színházi koncessziók kiadása ügyében ma este váratlan fordulat történt. A Rador távirati ügynökség az esti órákban hiteles bucaresti-irtelevél alapján azt közli, hogy bár a minisztérium intenciója a koncessziók kiadását illetően nem változott, a koncessziók tényleges kiadása — a Rador szerint — nem történt volna még meg. A bucaresti-irtelevél különben így hangzik:

Az erdélyi magyar színházak koncessziója ügyében a legjelentősebb hírek láttak napvilágot. Munkatársunk ma délután teljesen illetékes forrásból azt a felvilágosított karta, hogy a koncessziók ügyében sem személyi, sem számszerű döntés még nem történt. Annyi azonban bizonyos, hogy a kerületi rendszert teljesen megszünteti a minisztérium. Minden pályázó megkapja a koncessziót, ha igazolja, hogy megfelel a törvény követelményeinek. Két-három nap múlva kikézesítik minden koncessziókérőnek a minisztérium átiratát, hogy igazolják, megfelelnek-e a törvény által előírt követelményeknek. Egyébként a kultuszminisztérium Maurer Béla szinigazgatónak engedélyezte, hogy társulatával még egy hónapig Aradon játszhasson.

Udváriasságot kér

Kolozsvár közönsége.

Háztulajdonosok tiltakozása a rekvirálások ellen.

(Cluj, július 16.) A kolozsvári háztulajdonosok szövetségének választmányi bizottsága tegnap este ülést tartott, amelynek programján több igen fontos kérdés szerepelt. Főtárgya a rekvirálások kérdése volt, mert hír szerint, az ugynevezett városi vegyes bizottság újból megkezdte a rekvirálásokat, annak ellenére, hogy Goga Octavian belügyminiszter a szövetséghez intézett táviratában mindaddig felfüggesztette a rekvirálásokat, amíg a kormány erre vonatkozólag új szabályzatot készít. Elhatározta a választmány, hogy megkeresést fog intézni a városi tanácshoz, amely a vegyes bizottság munkakörét átvette, hogy milyen alapon folynak a rekvirálások és ki vállalja azokat az anyagi felelősséget, mert tudvalevőleg a kolozsvári közigazgatási bíróság nemrég kimondta, hogy a jogtalan rekvirálásokból származó károkért a rekvirálást elrendelő tisztviselő anyagi felelősséggel tartozik. Kéri ezenkívül a választmány a polgármestert és az összes kolozsvári hivatalok vezetőit, utasítsák aiantas tisztviselőiket, hogy udvariassággal magatartást tanúsítsanak a közönséggel szemben.

Szerelmi házasság méla végakordja.

Szomoruan ridég nyilatkozattal ért véget a temesvári bankdirektor házaselete.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap egy finom diszkrécióval elintéztett családi botrányról irtunk, amelynek részletei egy aradi kávéházban, egy szállodában és az uccán játszódtak le. Temesvári bankdirektorral és feleségével történt ez az érdekes eset, amely a nyilvánosságra való kerülése óta általános érdeklődés és beszéd tárgyát képezte ugy Arad, mint Temesvár társaságaiban. Mint megirtuk a bankigazgató fivére figyelmeztetésére egy aradi szállodát látogatott meg és megállapította, hogy felesége egy szállodal szobát bérelt, de nem egyedül, hanem lovagjával, akinek állandó udvarlása rég gyanus volt a bank direktornak. A férj lehívatta a lovagot a szobából és ünnepélyesen megígértette vele, hogy feleségét, a válás kimondása után nőül veszi. Alig teit el kétszer huszonegy óra az aradi jelenet után, a vég elkövetkezett s a valamikor szépen indult házasság az alábbi bus akkorddal fejeződött be, egy nyilatkozattal, amely így hangzik:

„Ezennel tudatom, hogy feleségemtől, Rajna-Rosenthal Gyulánétól, született Hoffmann Erzsébettől elváltam. Felkérem tehát mindazokat, kiknek feleségemmel szemben bármilyen követelésük volna, igényüket itt időző bátyámnak, Rajna Alfréd urnak, lakáson a Thomas-palotában, nyolc napon belül terjesszék elő. Bátyám a követelések megvizsgálásával bízott meg és a jogos követeléseket nyolc napon belül ki egyenlítem. — Rajna-Rosenthal Gyula.”

Jön! Jön! Jön!

Nyomorultak

HUGO VIOTOR híres regénye.

Az ideális asszony.
Lehár híres operettje

MONSTRUM.

LON CHANEYVEL.

Patt és Patachon
legújabb filmje

Kis Lord

Marry Pikforddal

H I R E K.

A Magyar Párt kerületi társasvacsorái.

A Magyar Párt folytatólagos társasvacsoráit e hó 17-én, szombaton este fél 9 órai kezdettel az Erzsébet-mozgó vendéglőben (kerthelyiségben) rendezi. A párt vezetősége tisztelettel meghívja a III. és IV-ik kerület választó-polgárságát és egyben felkéri, hogy a vacsorán minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. Étiap szerint lehet étkezni.

A Magyar Párt vezetősége.

— Az uralkodó átutazott Aradon. Ferdinánd király külföldre utaztában ma délelőtt érintette Aradot. Öfelsége vonata pontosan 11 órakor futott be az aradi pályaudvarra, ahol Lázár Ágoston dr. alispán, Robu János dr. polgármester, Mutiu Traian rendőrprefektus, Mitulescu őrnagy, térparancsnok és a helyőrség képviselői jelentek meg a király fogadtatására. Öfelsége azonban nem hagyta el szalonkocsiját. Husz perces várakozás után az udvari vonat tovább robogott Temesvárra felé.

— Parecz Béla házaérkezett. Parecz Béla dr., Aradváros kamarai képviselője, aki az ülésszak megnyitásától annak befejezéséig Bucarestben tartózkodott, ma visszaérkezett Aradra.

— Milyen idő várható? Ma reggel 7 órakor Bucarestben 27. Budapesten 21, Bécsben 20, Zürichben 17, Párisban 22, Londonban 18, Münchenben 18, Varsóban 26, Szófiában 20, Nápolyban 22 C fok volt a hőmérséklet. A meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre még melegebb idő várható, zivataros esőkkel, később hőszűkítés valószínű.

— Tiszviselőkinvezések a király távollétében. Bucarestből jelentik: A király távolléte alatt a köztisztviselők kinevezését és áthelyezését a minisztertanács fogja eszközölni az uralkodó szentesítésének kötelezettségével.

— Módosítják a lengyel alkotmányt Varsóból táviratozzák: A parlament kiküldött bizottsága elfogadta az alkotmány módosításáról és a kormány felhatalmazásáról szóló törvényjavaslatot.

— Kémkedő francia kapitány. Párisból jelentik: Érdekes kémkedési perben folytat most a francia rendőrség eljárását. Egy David nevű francia kapitányt kémkedés, csalás és egyéb vádak alapján a bíróság „in contumaciam” 3 évi fogházra ítélte; a kapitány azonban a büntetés elől Németországba szökött. A francia bíróság érélyes átirattal a kapitány kiadatását követelte Németországtól. Az intervenció azonban sikertelen maradt, mert a kapitány épen kém-szolgálati révén a német államügyészség védelme alá került, s így kiadatására nem kerülhetett sor.

— Feloszlatták a jasi-i kamarát. Bucarestből jelentik: A kormány feloszlatta a jasi-i iparkamara megválasztott vezetőségét.

— Iróból egyetemi tanár. Bucarestből jelentik: Sadoveanu Mihályt, az ismert író, aki nemrégiben csatlakozott Averescu illetve Gogához, kinevezték a jasi-i egyetem irodalmi tanszékére.

Megszökött két fogoly a kolozsvári hadbírósról

Kiásták a börtön falát és úgy menekültek el.

(Cluj—Kolozsvár, július 16.) Hat hónapja volt foglya a kolozsvári hadbírósnak Kovács Zoltán magyarországi illetőségű iparművész és Fekete Mihály élesdipész, akiket kémkedés miatt tartóztattak le. A vádat szerint a letartóztatottak a debreceni magyar kémszervezettel álltak szoros összeköttetésben Fekete Mihály lelkét ezenkívül egy gyilkosság is terheli, mert elfogatása al-

kalmával előrántotta revolverét és két határőrt megsebesített, a kik közül az egyik meghalt. A kolozsvári hadbírósnak mára tíztest ki a kémkedési pör főtárgyalását, amelyet azonban nem lehetett megtartani, mert Kovács és Fekete tegnapelőtti készen a fogház falát és megszöktek. A bíróság távollétükben nem ítélkezett, mert reméli, hogy a szökevényeket rövidesen kézrekerítik.

A Magyar Párt parlamenti csoportjának felhívása a magyar közönséghez

A Magyar Párt parlamenti csoportja a következő felhívást intézi a magyar közönséghez:

— A választások megejtése után a Magyar Párt szenátorait és képviselőit az ország minden részéből valósággal elárasztotta a közönség a legkülönbözőbb természetű kérésekkel és panaszokkal, melyekkel megbirkózni emberi erővel lehetetlenség. A párt parlamenti csoportja ezért felosztotta a munkát tagjai között és a képviselők és a szenátorokat külön-külön szakcsoportok vezetésével bizta meg, hogy mindegyik elsősorban és főként a saját munkakörébe eső ügyekkel foglalkozhasson. A magyar szenátoroknak és képviselőknek a munkabeosztását már ismertettük. Minden közérdekű ügyben forduljon a nagyközönség ahhoz a szenátorhoz, vagy képviselőhöz, akinek munkakörébe az elintézendő kérdés tartozik.

Nyolc évig voltunk ugyszólván teljesen képviselő nélkül, parlamenti képviselőink készséggel vállalták a rájuk nehezedő emberfeletti munkát is, de különösen a Bucarestben most beállott nyári szünetre való tekintettel, kis türelmet kérünk a közönségtől, ha

az ügyek elintézése nem megy olyan gyorsan, mint azt az érdekeltek óhajtánák, mert hiszen elsősorban a köztestületeknek hozzájuk intézett közérdekű ügyeit kénytelenek ellátni. Magánosok jogos kéréseit és panaszait is szívesen magukévá teszik a szenátorok és képviselők, de kérik, hogy a hozzájuk fordulóknak időnyerés céljából kéréseiket ne közvetlenül, hanem az illetékes magyarpárti tagozat elnöksége útján terjesszék fel, vagy legalább is a közönség magyar jelkészenek ajánlásával láttassák le, mert csak azokban az ügyekben járhatnak el, amelyek ilyen illetékes aláírásokkal kerülnek hozzájuk. Ha az hiányzik, intézkedés előtt amugyis kénytelenek előbb a párt ottani vezetőitől a szükséges információkat beszerezni, annál is inkább, mert már eddig is több esetben bebizonyult, hogy támogatásra nem érdemes egyének nevében fordultak nem jogos kívánságokkal képviselőinkhez.

Anyagi érdekű magánügyekben képviselőink és szenátoraink e minőségükben nem járnak el. Ilyen természetű — például italmérési ügyekben — az érdekeltek forduljanak ügyvédhez.

Elárverezték Castiglioni műkincseit.

A második aukció eredménye erősen a várakozáson alul maradt.

Hágában ma tartották meg Castiglioni műgyűjteményének második árverését, amelyre tömegesen sereglettek egybe a németországi műkereskedők. A szoborművek sokkal kevesebbet eredményeztek, mint amennyit vártak, így például a 18. század elejéről származó „Nevető öreg férfi” márványszobra csak 1100 holland forintot ért el, Donatello gyönyörű reliefjéért (Mária a gyermekkel) 2000 forintot adott egy müncheni műkereskedő, Lombardi „Fiatal leány” haut reliefje 280 forintot kelt le, Jean de Boulogne szobrátért 900 forintot fizettek. Érdekes, hogy néhány kisebb anyagiszobor mindössze 300 holland forintot eredményezett, pedig ezeket Castiglioni 1917-ben 32500

aranymárkáért vásárolta

Az elefántcsontfaragványok közül a legnagyobb árt egy kis velencei dobozért adtak: 1800 holland forintot. A faragvány hitelesen 1500-ból származik. A műbutorok nagyrésze Frey müncheni műkereskedő birtokába ment át, így egy nagy gótikus pohárszék a 15. századból 3700 forintot, egy hollandi kis ékszerszekrényt csak 300 forintig árvereztek fel és egy 16. századbeli diófaasztal 110 forintot cserélt gazdát. Sokkal nagyobb összegeket fizettek a reneszánsz és a rokokó butorokért, így például egy kis rózsafa fiókos szekrényért, amely XIV. Lajos idejéből való, 2300, egy interziás szekrényért 6600 és egy tükrös asztalért 4800 forintot.

— Két és félmillió csőd Clujon. Kolozsvárról jelentik: Imre Lajos közismert kötött-szövött és rövidáru kereskedő két és félmillió passzívával csödbe ment. Aktívát két millióra rúgnak.

Legjobb kreppapirok Kerpelnél.

— Jogerős a tatarbanari ítélet. Bucarestből jelentik: A semmitőszék elvetette a tatarbanari per elítélteinek semmiségi panaszát.

— Borzalmas szállóégés Amerikában. Newyorkból táviratozzák: A Newyork államban levő Haines Falls város legnagyobb szállodájában tüz ütött ki, amely a hatalmas szállóépületet teljesen elpusztította. A tüz éjszaka ütött ki a szálloda lakói, valamint alkalmazottai között a legnagyobb pánik tört ki. A szálloda lakóinak legnagyobb része az ablakokon ke-

resztül menekült. A szálloda romjai alatt eddig 12 halottat találtak, amelyek annyira összeégtek, hogy nem tudták személyazonosságukat sem megállapítani. Tizenhat vendég és hét alkalmazott eltűnt. Egy asszony kétségbeesésében kis gyermekét a harmadik emelet egyik ablakából kidobta és azután maga is utána ugrott. A gyermeknek csodálatosképen sem mi baja sem történt, míg az anya súlyos sérüléseket szenvedett.

— Eljegyzés. Stana Traian, az aradi államrendőrség közigazgatási ügyosztályának és utlevélosztályának rokonszenves főnöke ma eljegyezte Prodanovits Lyubica aradi urileányt.

— A bucuresti opera új igazgatója. Bucurestiből jelentik: A mai minisztertanács Averescu elnökletével foglalkozott az egyes miniszteriumok számára szükséges póthitelek kérdésével és elhatározta, hogy minden miniszterium kimutatást készít azokról a hitelekről, amelyek lehetőség szerint kielégítést fognak nyerni. A tanácskozás következő pontját Romániának a Belga Jelzálog Hitelbanknál levő kölcsöne képezte, amelyet a kormány részletekben kíván törleszteni. Elhatározta a kormány, hogy a professzionális kamarák szenátorainak mandátumai érvényben maradnak még abban az esetben is, ha az illető kamarákat időközben feloszlatták. A minisztertanács az opera igazgatóságának élére Crainicot, adminisztratív igazgatóvá pedig Carascut nevezte k.

KÁVÉHÁZAKBAN, VENDÉGLŐKÉBEN ÉS ÜZLETEKÉBEN kérjenek kizárólag

Lippafüredi

„A P O L L O”

természetes ásványvizet. Főlerakat Arad, Str. Marasesti No. 14.

— Szabadlábrahelyezték a vörös halálautó sofőrjét. Emlékeztet meg, hogy Nagy János timisoarai sofőr Tms. 621. jelzésű vörös autójával a Radnai-úton elütötte Bakonyi József hat éves fiúcskát. A halálos szerencsétlenség után az aradi rendőrségnek csak nehezen sikerült elfogni Nagy Jánost, akit az ügyészség és a vizsgálóbíró indítványára az aradi törvényszék letartóztatásba helyezték. Nagy János ügyvédje utján felfolyamodást nyújtott be a timisoarai táblához, ahol azonban jóváhagyták a törvényszék döntését és a sofőr továbbra is forva maradt. A szerencsétlenség ügyében mára fejeződött be a vizsgálat, amelynek eredményeképpen az aradi törvényszék 50.000 lej biztosíték ellenében ügyének főtárgyalásáig szabadlábra helyezte Nagy János timisoarai sofőröt.

— A lőrés halottja. Kisjenőről jelenti tudósítók: Sándor Géza nyomdászt tegnap délután első nyári áldozatul követelte a Körös. A szerencsétlen ember fürödni ment és megáradt gyorsáramu víz az uszni nem tudó embert magával ragadta. Hiába próbálták segítségére sietni, rövid halálküzdő után elmerült a folyóban. Hoitástét még nem sikerült megtalálni.

— Tenniszverők, tenniszlabdák és más sportcikkék, gramfonok, tánc- és művészlemezek nagy választékban Hegedűs cégnél Aradon.

— **Riadalom az nyenyfűrdőben.** Ma délután az aradi nyenyfűrdőben nagy izgalmat okozott, hogy egy 15—16 éves fiu hirtelen fuldokolni kezdett. Már-már a megfullás veszedelme fenyegette, a mikor többen segítségére siettek és a partrahúzták a már eszméletlen állapotban levő fiut. Értésítették a mentőket, közben azonban a fiu magához tért s mielőtt még a mentők kiértek volna, hozzátartozói kocsijá hozzázállították.

— **Az ujaradi tündérvárban szórakozhat legkellemesebben!**

— **A villamoson, amely elé vetette magát, a fia utazott.** Budapestről jelentik: Tragikus körülmények között követett el öngyilkosságot egy Csernák Józsefné nevű mátyásföldi munkásszony. Csernáké, akit a budapesti tömegnyomor régóta megbarátkoztatott az öngyilkosság gondolatával, végre elhatározta, hogy a villamos elé veti magát, úgy vet vért elviselhetetlenül nehéz életének. A szerencsétlen asszonyt a villamos teljesen összeroncolt. Tragikus vonása a szerencsétlenségnek, hogy ugyanazon a villamoson, mely az elkeseredett anya életét kioltotta, utazott Csernáké fia is.

— **Nagyvárad városa 10.000 hold erdőt kapott.** Oradea-mare-ről jelentik: Oradea-mare városa a Casa padurilor-tól 10 ezer hold kiterjedésű erdőt kapott saját kitermelésére. A város ezzel az ajándékkal 25—30 évig él lesz látva fával.

— **Hatodélmillió munkanélküli Angliában.** Londonból táviratozzák: A bányamunkások sztrájkja következtében ez időszerint 5 és félmillió munkás van kenyér nélkül.

Szabadiábra helyezték a megvesztegetett aradi vámosl.

Százezer lej biztosítékot kért, az aradi törvényszék.

(Saját tudósítónktól.) Megírtuk, hogy az aradi „Dacia” izzólámpa-áruháza mintegy két héttel ezelőtt feljelentést tett az aradi ügyészségen Bratiloreanu János vám-taxatőr ellen, aki a gyárnak érkezett két vagon árát csak úgy volt hajlandó elvámolni, ha ezért a cég vagononként 10.000 lej tiszteletdíjat fizet neki. A gyár — csak hogy minél előbb megtörténjen a vámvizsgálat, — 5000 lejt ajánlott fel vagononként, ezt az összeget azonban Bratiloreanu visszautasította. Az alkudozások közben napok mulottak el és a vámnál vesztegelő áru késedelmessége folytán a céget nagy anyagi veszteség érte, amiért aztán megvesztegetés, illetve zsarolás címen feljelentést tett a taxatőr ellen, akit az ügyészség letartóztatásba helyezte. Az aradi törvényszék ma döntött a hivatalos hatalommal visszaélt tisztviselő ügyével, akit 100.000 lej biztosíték ellenében ideiglenesen szabadiábra helyezte.

— **NYARALÓ ÉS FÜRDŐZŐ előfizetőknek, valamint olvasóinknak lapunkat a postabélyegkülönböztetést megteremtése érdekében bárhová utána küldjük. Kérjük ez ügyben a kiadóhivatalhoz fordulni, amely a megrendelt lapnak napenkénti pontos feladásáról gondoskodik.**

Érdekes döntés a távollévők birtokügyében.

A nemzetközi döntőbíróóság jogosulatlanul mondta ki a kisajátítást.

(Saját tudósítónktól.) Hágából igen érdekes híradás érkezett, amely úgy lehet, véglegesen rendezi a távollévők (abszontisták) sokat vitatott birtokügyeit. Tegnap este hirdette ki a nemzetközi döntőbíróóság első ítéletét. Born Frigyes báró magyar állampolgár pert indított a jugoszláv állam el-

len, a zár alá vett szentannai birtoka és higanybányája felszabadításáért. A nemzetközi bíróság kötelezte Jugoszláviát a birtoknak és bányának zár alóli feloldására, valamint az összes költségek megtérítésére, indokolásában kimondva, hogy a békeszerződés értelmében Jugoszláviának nem volt joga magyar állampolgár birtokait elkobozni.

Katasztrófális áradás Jugoszláviában.

A megáradt Duna áttörte a gátat és 24000 hold földet öntött el.

(Szabadka, július 16.) A megáradt Duna ma reggel negyed négykor Apatinnál áttörte a nagy gátat és 24.000 hold területet víz alá borított a szennyes áradat. Az árvíz az egész learatott termést magával vitte. A lakosságot ma éjszaka harangfélreveréssel s szírenákkal ébresztették fel. A vízügyi hatóságok egyáltalában nem voltak elkészülve a katasztrófiára és így a legrettenetesebb pánikot idézte elő az árvíz katasztrófa. Az árvíz által sújtott terület lakosai közül a legtöbbben csak a pusztá életüket menthették meg. Nem tudni, hogy az éjszakában hány ember vesztette életét. Ujvidék alatt három kilométerre, Kacs községnél a Duna ugyancsak áttörte a gátat, és kétezer holdas területet öntött el. Az árvíz most már magát Ujvidék városát is veszélyezteteti. A hatóságok a veszélyeztetett területekre segítőcsapatokat indítottak útba.

Az apatini gátszakadással egy

időben Pélmonostor és Belye között is átszakadt a töltés. A víz több községet teljesen elöntött. Az ár a Duna és a Dráva szögében minden hidat elsodort. Dél-Baranyának szárazföldi útja csak Magyarország felé van már. A lakosság a határt már is nem respektálja és magyar területekre menekül. Kocsikon és gyalog óriási karavánok érkeznek Magyarországra. A baranyai Vörösmartonban 200 ház rombadőlt. A lábonálló és a learatott termés legnagyobb része teljesen elpusztult.

Belgrádi jelentés szerint Dél-Szerbiában is borzalmas jéggel egyes felhőszakadások pusztítottak és az összes folyók rendkívüli módon megduzzadtak. A Bisztrica partján eddig mintegy ötven halottat találtak. A lakosság szinte pánikszerűen menekül és a menekülők közül a rettenetes jégeső igen sokakat megsebesített. Ipek-nél a jég egy tiztagu török családot valóságosan megsebesített.

Gyilkosság vádja bosszúból.

Szabadiábra helyezték a curtici parasztnábob özvegyét és leányát.

(Saját tudósítónktól.) Körülbelül egy hónappal ezelőtt nagy szenzációja volt Curtici községnek. Az aradi vizsgálóbíró letartóztatta a hónapokkal ezelőtt, hirtelen meghalt Faur Péter dúsgazdag curtici-i parasztság özvegyét és leányát azzal a gyanúval terhelt, hogy ők mérgezték meg a nábobot. Faur Péter hirtelen halála után ugyanis névtelen feljelentés érkezett a vizsgálóbíróhoz, amely gyilkossággal vádolta a feleséget és leányt; a nagy vagyon örököszeit. A feljelentés nyomán exhumáltak és a bucaresti-i vegyvizsgáló állomáshoz küldték az elhunyt belső részeit s a vegyvizsgálat megállapította, hogy azok nagymennyiségű higanyt tartalmaznak. Erre beidézték Aradra Faur Péternét és Faur Marikát, akiket minden tagadásnak dacára letartóztattak.

Most fejeződött be a vizsgálat a rejtélyes mérgezés ügyében. Az anya s leánya először azt vallották, hogy a leány elvált férje a feljelentő, aki a válás miatt bosszút akart állni súlyos vádjával a volt feleségén. Később azonban mást is bevallottak. Elmondották, hogy Faur Péter életének utolsó idejében meg akarta változtatni a

felesége és leánya javára irt végrendeletét: Egyik unokaöccsének rábeszélésére ugyanis úgy határozott, hogy a nagy vagyont unokaöccsére iratja. Szándékát azonban nem vihette keresztül, mert időközben meghalt. Azt hiszik, az unokaöccs bosszúja a feljelentés a nagy vagyon elvesztéséért. A vallomásból mindenesetre kiviláglik, hogy a curtici-i nábob vagyonaért elkeseredett küzdelem folyt a rokonság között, mind egyik magához akarta kaparítani a hagyatékot s céljuk elérésére minden eszközt felhasználtak.

A vizsgálóbíró tanukihallgatásokat is eszközölt a titokzatos ügyben. A tanuk azt vallották, hogy Faur Péter igen nagyon elkeseredett a sűrű csafádi háborúság miatt s bizony többször hangoztatta, hogy az élet csak teher számára. A feleség és leány ellen semmiféle tárgyi bizonyíték nem merült fel, a feljelentésen kívül. Az egész ügyben csak egy bizonyos: Faur Péter mérgezés által halt meg. A többi csak feltevés. A vizsgálat befejeztével a két letartóztatott kérvényt nyújtott be az aradi törvényszékhez, hogy kaució mellett helyezték szabadiábra őket. A törvényszék ma 150.000 lej kaució ellenében szabadiábra helyezte a curtici-i nábob özvegyét és leányát.

Mit kap egy képviselő?

A parlament tagjainak felemelt járuléka. — Százmilliókat tesz ki a képviselők és szenátorok fizetése.

(Bucuresti, július 15.) A kamara — mint megírunk — román ülésében megszavazta a képviselők és szenátorok fizetésemelését. A kamara döntése nagyon lényegesen eltér az eredeti javaslattól, hiszen mint tudjuk, az indítvány úgy szólt, hogy egy képviselő minden hónapban, tekintet nélkül arra, hogy a ház ülészik-e, vagy sem, 20.000 lej fizetést kapna, ezenkívül ülésenként ezer lej napidíjat. Az új fizetést május 25-től visszamenőleg kérték. A szenátorok már valamivel szerényebbek voltak. Ha ülészik a parlament, akkor csak tízezer lej havi fizetést kérték. A szünet alatt pedig 20.000 lejt havonta. A szenátorok is ezer lej külön díjat kértek, de ha egy nap több ülés volna, akkor csak az elsőt fizetnék meg ezer lejjel a többiért megelégedtek volna 300—300 lejjel is.

A kamara tegnapi ülése azonban nem honorálta ezt a meglehetősen magasra csigázott kívánságot, hanem úgy döntött, hogy a képviselőknek és szenátoroknak havi 6000 lej fizetést s ülésenként 500 lej napidíjat állapít meg. Nézzük meg, hogy körülbelül mibe is kerül az országnak a törvényhozás két házának munkája. Hozzávetőleges számítás szerint egy képviselő évi fizetése — havi és napidíjjal együtt — megközelíti átlagosan a 200.000 lejt, a szenátoré pedig a 120—150.000 lejt. Így évente a törvényhozók fizetése és napidíja mintegy 150—200 millióba kerül az országnak. Ha azt is figyelembe vesszük, hogy ezenkívül minden képviselőnek és szenátornak ingyenes elsőosztályú vasúti jegye is van, meg lehet állapítani, hogy az ország nem éppen szűkmarku a honatyákkal szemben.

A törvényhozásra elköltött pénz azonban nemcsak Romániában jelentős költségvetési teher. Ebből az alkalomból, hogy a magyar nemzetgyűlés tagjai is három hónapos szünetre mentek, a képviselőknek egyenként 28 millió koronát fizettek ki szüneti fizetés címén, ami körülbelül 90—100.000 lejnek felel meg. Ebből az összegből igazán jól nyaralhatnak a magyar képviselők is.

Az aradi Apollóban

ma

PIERRE BENOIT

híres regénye.

Libanoni kastély

űrnője

Főszerepben:

Petrovics Szvetiszláv

Az előadások 5, 7 és 10 órákor kezdődnek.

KÖZGAZDASÁG.

Befejeződött az aratás a Regátban

(Bucuresti, július 16.) Munteniában, Dobrudzsában és Oltániában befejeződött a buza aratása. A gabonakereskedők egyelőre tartózkodnak a vételtől.

Zürichben 2.39.50, Párisban 19.75 a lej.

Helyi valutáarak. (Július 16.) **Arú:** Dollár 220, angol font 1060, cseh korona 6.50, francia frank 5.60, lira 7.50, dinár 3.80, schilling 31, márka 52.50, magyar korona 320, svájci frank 42. — **Pénz:** Dollár 218, angol font 1040, cseh korona 6.30, francia frank 5.40, lira 7.30, dinár 3.60, schilling 30.50, márka 52, magyar korona 330, svájci frank 41.50. — **Kifizetések:** Newyork 221.50, London 1083, Prága 6.58, Páris 5.65, Milánó 7.57, Zágráb 3.93, Bécs 31.40, Amsterdam 99.50, Berlin 53, Budapest 319, Zürich 43.

Zürichi tőzsdényítés. (Július 16.) Berlin 122.95, Amsterdam 207.50, Newyork 516.50, London 2513, Páris 12.67.50, Milánó 17.40, Prága 15.30, Budapest 72.25, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.40, Varsó 56, Bécs 73.

Zürichi tőzsdézárlat. (Július 16.) Amsterdam 207.50, Newyork 516.37.50, London 2511.62.50, Páris 12.35, Milánó 17.30, Prága 15.30, Budapest 72.27.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.39.50, Bécs 73.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Július 16.) **Kifizetések:** Páris 5.45, Berlin 52.35, London 1069, Newyork 219.50, Milánó 7.46, Zürich 42.65, Bécs 32.15, Prága 6.50, Budapest 32.05. **Valuták:** Napoleon 880, márka 52, leva 1.60, török lira 1.15, angol font 1060, francia frank 6, svájci frank 42, lira 7.55, drachma 2.65, dinár 3.85, dollár 219.50, lengyel zloty 18, schilling 32, magyar korona 32, cseh korona 6.55.

A budapesti gabonapiac. Budapestről jelentik: A gabonapiac határidős-üzletei az amerikai jelentések hatása alatt állanak. A tegnapi átmeneti javulásnak a mai határidős forgalomban nyoma sincsen, mert a forgalmat középárfolyam-bázison bonyolítják le. A határidőpiac árfolyamai: buza szeptemberre 377.000, októberre

376—379.000, rozs szeptemberre 266.100, októberre 264—269.000 korona. A készárúpiacra új búzában ma is igen jelentős tételek cseréltek gazdát. Az eladott mennyiségek javarésze augusztusi szállításra szól. Prompt szállításra rengeteg tiszai búzát ajánlanak. Ma futott be egyébként az első vagon idei buza, amelyet az egyik budapesti malom vásárolt május elején, július tizenötödiki szállításra. A budapesti környékről beérkező minták megfelelnek a próbacseplésekről közölt kedvező híreknek. A buzaminták megfelelnek a próbacseplésekről közölt kedvező híreknek. A buzaminták javarésze 78 kilogrammos.

Aradi hetipiac árai: burgonya 3 lej, hagyma 4 lej, vaj 120—160 lej, tehénturó 20 lej, juhturó 56 lej, cseresnye 15—20 lej kilogrammon, kint, fejes káposzta 4—8 lej, kukorica 2—3 lej, tojás 2.20 lej, paprika 2 lej darabja, ringló 14 lej, tejfel 50 lej literje, sovány liba 160—250 lej, sovány kacska 100—150 lej, tyuk 100—120 lej, csirke 60—130 lej párja, kövér liba 260—320 lej, kövér kacska 120—180 lej darabja. A gabonapiacra a buza 850 lej, kukorica 540—560 lej, zab 560—600 lej, árpa 560—580 lej volt métermázsánként. Az átlavásár árai a multhetiek maradtak.

Exportörök figyelmébe. A clujf (kolozsvári) csehszlovák konzulátus megkeresése értelmében közli a kereskedelmi és iparkamara, hogy Csehszlovákiába exportált árukhoz új származási bizonyítvány-modell használandó, amelynek rovatai pontosan kitöltendők. Nyomatékosan felhívjuk az exportörök figyelmét arra, hogy a pontatlanul kitöltött származási bizonyítványokat a konzulátus nem láttatja, idő és költségkímélés szempontjából tehát feltétlenül szükséges a származási bizonyítvány rovatainak helyes és pontos kitöltése. Az új származási bizonyítvány-modellek a Kamara irodájában kaphatók.

MOZI.

xx Harold Lloyd a Marosparti Mozgóban. A humort kedvelő mozikközönség mindig alig várta, hogy Harold Lloyd-kép kerüljön vetítésre, mert nagyon jól tudta azt, hogy ilyenkor nem mindennapi szórakozásban van része. Ez az eset fenn most, amikor Harold Lloyd „Dr. Jack” című rendkívül kacagtató filmben lép a közönség elé. A mulattató kép ma kerül bemutatásra a Marosparti Mozgóban. Az előadás kezdete negyed 10 órakor.

xx A „Libanoni kastély urnöje” szenzációs sikert aratott az aradi Apollóban. A tegnapi bemutató nagy sikere méltán illusztrálta, hogy a filmrendező hivatása magaslatán állott, mert a közönség mindent megkapott, ami szép és érdekes. A darab főszereplői Petrovits Szvetisz-

lav és Arlette Marchal most is, mint minden egyes fellépésük alkalmával, derekas munkát végeztek és a kiváló film világsikere ugyyszólván nekik köszönhető. Az előadások 5, 7 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx A „Vadorzó” alpesi dráma az aradi Urániában. Ma szombaton kerül először az aradi közönség elé a „Vadorzó” című 7 fejezetes alpesi dráma, amelynek cselekménye zsúfolva van szebbnél szebb, csodálatosnál csodálatosabb alpesi felvételekkel. A darab főszereplői Carl de Vogt, Rudolf Bribach és Helga Thomas, pompás alakításokat nyújtanak. Az előadások 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx Jöni! „Nyomorultak” Victor Hugo regénye. — „Az ideális asszony”, Lehar híres operettje. — „Monstrum” Lion Chancyvel. — Patt és Patachon legújabb filmje. — „Kislord” Mary Pickforddal.

SPORT.

O Botrányok a párisi vízpolómérkőzésen. Budapestről táviratozzák: Most érkeztek meg azok a párisi jelentések, amelyek a francia-magyar vízpolómérkőzés részleteiről is beszámolnak. A jelentések szerint a franciák páratlan durvasággal dolgoztak. A hatodik percben Van de Wenne összeütközött Homonnayval, majd a bíró lefújása után nekiment a magyar Homonnaynak és az öklével Homonnay fejét össze-vissza verte. Homonnay II. fejét néhány perc múlva előntötte a vér. Beleznay magyar szövetségi kapitány erre a medencéhez rohant és kérélni kezdte Homonnayt, hogy a támadást ne viszonzozza és Van de Wenne ne bántsa. Beleznayt ezután megragadták a rendőrök s kivezették. A tizenharmadik percben Vertesit és Paddout kiállították, majd kiállították Keserüt is úgy, hogy a magyarok ezután már csak öt emberrel játszottak. A mezőny legnagyobb embere Bartha kapus volt, aki a leglehetetlenebb labdákat is fogta.

O Budapest vízpoló csapata Belgiumban. Budapestről táviratozzák: Budapest válogatott vízpoló-csapata ma Gand-ban mérkőzik meg a világ-bajnok belga vízpoló-csapattal.

Művészet.

* Az aradi színház heti műsora Szombaton este: Szomorúságának éreke. Vasárnap: Dybuc. Hétfőn: Nincs előadás. Kedden: A legfontosabb. Szerdán: Miami. (Operettjudozság.)

* Irodalmi Helikon Erdélyben. Clujról jelentik: Marosvásárhelyen báró Kemény János meghívására, az erdélyi magyar írók tegnap jöttek össze, hogy az erdélyi irodalom jelenlegi helyzetéről tanácskozzanak. A marosvécei Helikon július 15-én kezdődött és azon a meghívottak közül résztvettek: Tompa László, Endre Károly, Tabéry Géza, Olesz Lajos, Hunyadi Sándor, Kádár Imre, Molter Károly, Ligeti Ernő, Kacsó Sándor, Gyafai Domokos, Kuncz Aladár, Nyíró József, Koós Károly, Szentimrei-Kovács Jenő, Tamási Áron, Bárd Oszkár, Bartalis János, gróf Bánffy Miklós, Aprily Lajos. Csütörtök délelőtt az erdélyi irodalom jelenlegi helyzetéről folyt a vita, majd délután Molter Károly a kritikáról és an-

nak feladatairól tartott előadást. A tanácskozások három napig tartanak.

* „Szomorúságának éreke” a címe annak a gyönyörű tragikomédiának, amellyel a vilnai zsidó színház szombaton megkezdte előadásait. Osip Dymov, a világhírű orosz író halhatatlanná tette a nevét ezzel a darabbal, amelyet ma már a világ összes nagy színpadain játszanak. A darab hőse Jaske, aki a saját szomorúságának a zénekese. A darab álombeli vízió formájában játszódik le, tele van gyilkosan kemény szatírával és fájdalmas igazsággal. A színészek mind mesterei a művészetnek, a dekoráció fantasztikusan szép, a rendezés reinhardti. Ezt a darabot mindenkinek meg kell nézni, aki gyönyörködni akar az igaz művészetben. Jegyek előre válthatók Olái Sándor papírkereskedésében.

* Az aradi Központi szálló termében vasárnap este 9 órai kezdettel hangverseny lesz Fr. de Kesteloot és I. Avramescu közreműködésével. Zenekíséretet Gellért Pál karnagy szolgáltat.

— 700 lejért a halálba; Egy érdekes házasság; Julius a Maros partján; Kártérítés a csábítótól; Nádas Sándor párisi cikkét s több érdekes közleményt tartalmaz az „Aradi Kurir” lezújabb száma.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Județului.

NYILTIÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy villany és vízvezetési berendezési valamint varrógép javító műhelyemet Arad, Str. Corvin 5. sz. (Hunyadi-u.) helyeztem át. Szíves pártfogást kérek.
Klein Géza.

Drótkötélpálya a Raxalpecsúcsra.

Elsőrendű látványosság!

Bécsből a Raxalpe-ra
2 óra alatt (2009 m.)

1000 m. magas pályát 10 perc alatt tesz meg. A csúcson előkelő hegyi vendéglő, csodás kilátással, a hegyesség nagyszerű látványosságával. Óránként egy vonat, ezenkívül szükségvonatok. Kiindulási pont Payerbach—Reichenau vasútállomás a Bécs—gráci vonalon. 4337

Röszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett feleségem, illetve édesanyánk

Engel Bernátné

temetésén résztvettek, részvétnyilatkozataikkal mérhetetlen fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Engel Bernát
és családja.

4357

Az aradi Urániában

ma, szombattól a szezon egyik legszebb filmje

Vadorzó.

Főszerepben:
Carl de Vogt.

Gyönyörű felvételek az Alpok csodás vidékéről!

Az előadások 6, 1/8 és 1/10 órakor kezdődnek

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk — Minden apróhirdetésnek 4 lej — heti, vasárnap 8 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, vékony 4 lej. — A vastagabb betűvel írtakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket a u. 8 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előtte kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög heteken 40 lej, vasárnap 50 lej. A hirdetésért nem jár díj, hanem a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyet tartalmaz a lap az esendő alkalmán nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon úton is fogadjuk, telefon szám: 181. * * * * *

Alkalmazás.

KETTŐS könyvvezetésben jártas, gyakorlati tisztviselő keres délutáni állást. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4316

MINDENES bejárónő, aki főzni is tud, azonnali felvételt Arad, Str. Consistorului 19., I em., feljártatástul az udvarban. 600

PERFECT GYORS. ÉS GÉPIRÓNO lehetőleg azonnali belépésre kerestetik. Németül tudók előnyben. Bizonyítványokkal és kérvénnyel ellátott ajánlatok személyesen adandók le az **ARADI TEXTILIPAR R.-T.-NAL ARAD.** 4317

GÉPIRÓKISASSZONY azonnali belépésre kerestetik. Német vagy román nyelv bírása megkívánatlik. Cím Rudolf Mosse hirdetőbe. 4354

ROKKANT altisztek földműves családból, cséplési és gazdasági munkafelügyeletre kerestetnek. Arad, Str. Eminescu 5. 4343

KAZÁNKOVÁCS, önállóan dolgozó szakmunkás, jelenleg állásban van, ajánkozik nagyobb ipari üzemekhez, vagy magánvállalatokhoz állandó munkára. Fizetés egyezmény tárgya. Vidékre is megyek. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4348

PERFECT vaskereskedősegédet azonnali belépésre keres Barna Lajos Pancota. 4341

HÁZMESTER felvétetik Arad, Bulevardul Carol (Érszét körút) 30. 4339

NÉMET, magyar, román levelező, könyvelő, augusztus 15-re állást változtatna. Ajánlatokat „Perfect” feligére Rudolf Mosse Cluj, továbbít. 4345

JÓL főző szakácsnő kerestetik. Cím: Friedländer birtokos Tautiu (Tárnava) jud. Arad. 10363

JOBB LEÁNYT keresek 5 éves kislányhoz rögtöni belépésre, kit mindjárt fürdőre is vinnék magammal. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4350

Vétel és eladás.

MAGÁNJARÓ cséplőgarnitúra Máv. 6 HP. eladó. Arad, Str. Oituz 32. (Illés-u.) 4219

CSEPLŐGÉP magánjáró eladó, vagy feles cséplésre kiadó. Különféle gazdasági gépek, hintó, kocsik, Háromy gazdaságnál Arad, Str. Eminescu 5. 4308

NAGYON JUTÁNYOSAN LEHET HOZZAJUTNI ajándéktárgyak, amerikai rögös iratszekrény, perzsa és gyári szőnyegek, antik asztalok, különböző antik butorok, háló, ebédlő, szalon uri szoba berendezések, asztalok, könyvszekrények, szekrények, fotelok, tükrök, asztalneműk, díszágyak, szőnyegek, szőnyegszőnyegek, kárpatok, kárpatszőnyegek, függönyök, gárvasaló, gyémantgyémant, iratszal-garnitúrák, álló villanylámpák, férfi nesz, díszágyakhoz. Salgóné Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

ANTIK BUTOROKAT, különböző szoba-berendezéseket, egyes butorok, iratszalokat, székeket, perzsa- és gyári szőnyegek, fehéreneműket keresek sürgősen bizományba, azok gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

8-10 HP. MAGÁNJARÓ lokomobill eladók, vagy bércsélésre kiadók. Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 4314

MODERN HALÓSZOBABUTOR, altg használt, kitűnő állapotban eladó. Antik butorok, márkás porcellánok, perzsa-szőnyegek, neves mesterek festményei mélyen lezárt áron kaphatók „Salon Artistique” Arad, (Fischer Elz-pal.) 2601

MACULATURA PAPIR 5 kgr-os csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

TÉGLA, CSEHÉP

közismert elsőrendű minőségben raktárról szállítható. **Pollák Sándor** gőztéglagyára Aradon. — Telefon 4-77. sz.

Ingatlan.

STR. FABRICEI (Gyár-ucca) 4. szám alatti 200 [3]-al teltek, jelenleg veteménynyel beültetve, vízvezeték és kútjal felszerelve, szabadtérből eladó. Cím: Rudolf Mosse hirdetőben. 10363

Üzletek.

EGY jólmenő péküzlet eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 4338

ELSZÁMOLASRA vagy **BÉRBE** bármilyen üzletet átvennék. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába írek. 4355

Harisnya leszállított áron! Női harisnya „Mixa” legfinomabb cörna 188 lej, „Mágda” 145 lej, „Tosca” 125 lej. Szőnyeg 95 lej, Szőnyeg 66 lej, „Maco” minőségben 55 és 88 lej. Pamut minőségben 39 lej. Selyem harisnya 150 lej. Körtük, gyermek trikók! Férfi és gyermek harisnyák és zoknik. — Csipkék fehér és ecru színben. — Dívát szalgok. Cörnek legkisebb árak mellett. **Bogyó A.** Arad, Str. Eminescu 13

Magnyilt Aradon, a Calea Banatului (Asztalos S.-u.) 12. sz. alatt **FISCHER JÁNOS** hölgyfodrász manikűrterme és modern hajmunkák vállalata. Parókkák 800 lejtől, hajfonatok 250 lejtől és hajrészek 90 lejtől kaphatók

Malló! Saját műhelyben készült cipőket tart raktáron. Mérték utáni rendeléseket elfogadok **JUSZTIN OLARIU** Arad, Bul. Reg. Ferd. mérsékelt árak mellett: & Comp. (Boros Béni-tér) 47.

Belvárosi

uri magánház, azonnal átvehető 7 szoba, fürdő, cselédszobás lakással, gyönyörűen parkirozott udvar és nagy gyümölcsös kerttel. 1.600.000 lejtől eladó. 600.000 lejjel átvehető. Kizárólagos megbízott: Uranul-Iroda Arad, főpostával szemben 10147

CEMENTIPARI GÉPEK,
cementtöbbszerepek, üreges betontömbök, beton-és salaktéglák, cementlapok stb. előállítására.
Formák:
Betonszövek, kutgyűrűk, lépcsőfokok stb. előállítására. — I-a cementfestékek. — Complett cementipari berendezéseket raktárról azonnal szállít:
„MODERNA”
Építőipari Gépek és Radiátor R.-T. Brasov, Kiss-u. 12. Telefon 5-78.
Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok, árajánlatok díjmentesen.

Különféle.

PELDMANN óra és ékszerüzlete: Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 2. Olcsó árak. Preciz órajavítás. 4308

RITKA ALKALOM! Magánház 3 szobás lakással, hentes üzlettel 230.000 lej teherrel, 130.000 lejjel átadó. Magánház 3 szoba parkettás, fűrdőszobás lakással, parkirozott udvarral 450.000 lejtől sürgősen eladó. Magánház 4 szoba, fűrdőszobás lakással, parkirozott udvarral 500.000 lej. Magánház 3 szobás, fűrdőszobás lakással, üvegezett verandával és kerttel 360.000 lej. Kisebb nagyobb bérpaloták üzletekkel, nagy lövedelemmel 250 ezer lejtől 5 millióig. Sarok fűszerüzlet korcsmával, 3 szobás lakással, 150.000 lej havi forgalommal, kedvező feltételek mellett eladó. Ezenkívül több magán- és bérház jó forgalmu üzletekkel (fűszer, kocsmák, vendéglő stb) előjegyzésben. Több kisebb nagyobb lakás felépés nélkül bérbeadó. Pénzkölcsönöket kézzálogra és betáblázásra azonnal folyósítanak. Megbizott: „VICTORIA” általános kereskedelmi ügynökség Arad, Str. Consistorului (Batthyány) ucca 32. az udvarban. 4361

Egy nagyjövő vállalat betegség miatt 4348
sürgősen eladó.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Makulatura, tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Braun N. Antal festékraktára Arad, Bul. Regele Ferdinand No. 37. Ajánl:

Valódi hollandi lenolajkencét kg. 76.—
Valódi legfin. horganyfehérét kg. 72.—
Schellackot T. N. finom orange kr. 320.—
Schellackot fehérét legfinomabb kg. 340.—
Magasfoku denaturált szesz ... ltr. 25.—

FRITZE-FÉLE

legfinomabb lakkok s minden, a szakba vágó olaj legújabb árakon

Központi fűszerüzlet

Jól bevezetve, poharazással, berendezéssel, 2 szobás lakással, 6 v. 20.000 lej házbérről, 65.000 lejtől eladó. — Megfizető: 16248

Győrffy „Mureș” irodája Arad, Str. Unirei (Fábián Gábor-ucca).

Tűz-, betörés- és autogénbiztos pénzszekrényeket, okmány-szekrényeket- és bank-páncélszobákat gyárt **Jakabty & Comp.** Timisoara, Str. Timotei Cipariu 3. Képviselőket kerestünk.

Eladó Világosan

kényelmes családi ház, mely áll 3 nagy szoba, konyha, kamara, élel-kamara, pince, istálló, kocsiszin, szép kert, 2 drb kenderföld, erdő és legelő résszel, bármilyen üzletnek is alkalmas helyen **350.000 lejtől.**

Bővebbet: **özv. Hingerné** Világos, Aradi-ut 160.

NE HAGYJA kihasználatlanul lapunk nagy nyilvánosságát, néhány lejtől sok ezer emberrel tudhatja szándékát az apróhirdetéseket rovatában.

Hubert Emil zenekara a **Marosparti Mozgó büfé**ben.

Esténként Arad eme legkiválóbb zenekara teljesen új és legmodernebb műsorról **HANGVERSENYEZ.** A legkellemesebb szórakozó hely. :: Elsőrendű italok. :: Kitűnő konyha. :: Parkett a n. közönség rendelkezésére áll.

Vonatott az Aradi Közlöny reptációs gépen. Kiadó: Aradi nyomdavidálya.